

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Feria quarta: de seueritate diuine iusticie [con]tra origenistas. Sermo. xj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Feria. III. in sexagesima. Sermo XI

Propterea salubriter psum est per. c. cu infirmitas. et de peni. et re. Dicit em sic. Cu infirmitas corporalis nonnqz ex peto pueniat dicere dno languido que sanauerat. Eade et ampli noli peccare ne detero tibi contingat. Job. viij. Pnci decreto statum? et districte pcpim? me dicis corporu: vt cu eos ad infirmos vocari prigerit: ipsos ante oia moneant et inducat vt medicos aduocent a sarum: vt postq infirmo fuerit de spuali salute prouidum: ad corporalis medicine remediū salubrius pcedat: cu cessante ca cesset et effectus. hec tibi. Sed permittente deo ad puniendā negligentia impententiu: nec ipsi medici statutū hoc saluberrimū ecclie obseruat. Timendū igit est oibus peccatoribus ne seuiat in eos iusticia dei. Jo in tēpore opportuno sine dilacione studeat ad pnam redire: vt illa mediante faciant se dignos gratia: ex cosequēti beata gloria in qua uiuit deus in secula seculorū. Amen.

¶ Feria quarta post dñicam in sexagesima: de seueritate diuine iusticie contra ougenistas q dicunt in fine oēs diabos los ac hoies fore saluādos. Sermo. xj.

Eddet unicui

qz fm opera sua. Sapiētissimi filij dei vba sunt ista: Mat. xvi. origina liter scripta. O fert se nobis ex omni parte magis ac magis tremenda iusticia dei que non respicit perfonas hominū: nō curat angelorum dignitatem: sed omnibus peccantibus et de peccato nō penitentibus cōminatur indifferēter dānationē eternā. Sunt tñ ougeniste quidā pertinaciter asserētes q in fine deus lapsis angelis et damnatis venā dabit. Quz infideles oēs resuocabūtur ad celū: et q xpiani quilibet habitabūt in paradiso: ita q dei mīa superabit oēm rigiditatē iusticie eius. Cōtra tales in p. senti sermone dicere staztui ostendere q fortis et aspera sit diuina iusticia. cōtra pctōres quoscuqz.

Ad qd intelligendū considerandamqz illam proponimus ex triplici parte.

Primo ex parte angelorū maloz.
Secundo ex parte infidelū peccatorū.
Tertio ex parte xpianorum falsoz.
¶ Qualiter errauit Origenes circa saluātionem malozum angelorū: et quomodo tātus error: per sacras scripturas roboratur.

¶ Primo pponimus cōsiderandam dei iusticiā terribilē et seuerā ex parte angeloz malozū. Nā eos excellētissimos nobilissimos pfectissimosqz in donis nature multos et quasi innumerebiles ppter vnū solū peccatum superbie a paradiso seu celo empyreo et ceteros eternaliter cōdēnauit. Verū p clariori noticia huius partis tria dubia emergūt disputāda.

Primum verū Origenis opinio fuit q mali angeli saluabūtur.

Secūdo verū p scripturas pbari possit q angeloz maloz pena nūqz finiet.

¶ Circa primū dubiū est triplex modus dicēdi. Primus est quoruādam q origenē excusare volūt dicētes: nunqz eū falsa aut reprehēsiōne digna nō solum scripsisse: sed nec docere potuisse: sed inuidie quoruādam attribuūt oia que de origine erronea et heretica predicant. Inuidi autē talia origeni vt illū criminarent imposuerūt. Adouētur autē isti defensores originis ad sic tenendū. Tum ppter eū sanctimoniam: tū ppter pfundā scientiā: tū ppter feruētissimū zelū. Nā vt colligitur ex dictis Eusebii in historia ecclesiastica. et Hiero. in lib. de viris illustribus. Origenes habuit patrem Leonidā christianū et martyre. Post cuius martyriū cū reb? patrimonialib? ob cōfessionē noīis xpi esset pnuatus: cū matre vidua et sex fratrib? pauper derelict? habēs annos circiter. xvij. etatis studio literarū intētus se matrem et fratres de eo qd dos cēs lucrari poterat sustērabat et sepius martyri migrasset ad dñm nisi mater eū.

Handwritten note: Nā de orige

Feria. IIII. in sexagesima.

pia fraude nocte vestes eius surripuisset. Eo secutus tandem est a deo scientie gratia: eratque potenter in grammatice et omnibus secularibus litteris in omni quoque philosophia et naturali eruditione perfectus: sed instructus maxime in lectione et doctrina divinorum voluminum. Unde per incredibile scientie sue prerogativa doctore ecclesie alexandrine a Demetrio ipsius loci episcopo institutus est cathedraque doctoris post Paterium et Clementem tertium obtinuit: cuius scilicet Clementis et ipse auditor extiterat. Ubi dum verbum domini doceret palam: tam viros quam feminas instruit. Et ut omni maledicti turpis occasionem infidelibus tolleretur: quodammodo perfecti sensus sed serventis fidei castitatis opus exerceat. Nam illud evangelicum dicitur. Sicut eunuchi qui se castraverunt propter regnum celorum: mori illud in se complevit. Quicquid nulla adversarii detrahendi occasione relicta vigilanter doctrinam et predicationi vocavit: in abstinentia plurima: in ieiuniis et in vigiliis. Ex eius auditoribus multi martyres sunt effecti. Et nunquam permittit ea que in ecclesiis dissemebantur a notariis: excipere nisi quando sexagesimum etatis sue annum agens multo usque labore plurimum in verbo dei fiduciam acciperat. Isidorus autem in vi. etymolog. li. sic de ipso ait: Origenes in scripturarum labore tam grecos quam latinos operum suorum magnitudine superavit. Denique Hieronymus sexcentia librorum eius se legisse fatebitur. Propter hec omnia ergo non videretur quibusdam diximus quod Origenes tam graviter potuerit errare: ut diceret etiam damnatos angelos fore salvandos. Sed his ego respondeo quod nullus est tam sanctus: tam iustus: tam doctus in lege domini tanquam exercitatus in via eius: ut cadere non possit secundum communiem legem. Sapietior certe mundiorque ipso Origene erat in celo empyreo lucifer: et tamen propter peccata expulsum est inde. Quare autem deus permittit ruere eos qui diu in virtutibus perseveraverunt penitus ignoramus: quia iudicia dei abyssus multa. Tertius modus dicendi de origine est aliorum qui tenent ipsi errasse: sed post errorem ad penitentiam venisse

ostendunt autem plactum quendam qui ascribitur origeni: tamen plactus ille inter apostolicas scripturas annumeratur. ut patet xv. dist. c. Sancta romana ecclesia. Tertius modus dicendi de origine est quod in veritate erraverit. Unde Augustinus. tr. lib. de civi. dei. c. xvij. ait: Nunc iam cum misericordibus nostris agendum esse videor pacifice disputandum: quod vel omnibus illis hominibus quos iustissimum iudex dignos gehenne supplicio iudicabit: vel quibusdam eorum qui nolunt credere penam sempiternam futuram: sed post certis metas percuti usque peccati quantitate longioris sine brevioris eos inde existimant liberandos. Quia in re misericordiorum profecto fuit origenes: qui et ipsum diabolum atque angelos eius post graviora pro meritis et duriora supplicia et illis cruciatibus erudendos atque sociandos sanctis angelis credidit. Sed illi et propter hoc et propter alia nonnulla non immerito reprobaunt ecclesia. hec ille. Et Hieronymus ad Palmachium inquit: Si mihi creditis origenista nunquam fuit: et si non creditis nunc esse cessavit. Male sentit de filio: peius de spiritu sancto: aiarum de celo ruinam impetruit: vera totius carnis resurrectionem negavit. Et idem ad Desiderium ait: Origenes melior in bonis: peior in malis fuit cuius hereses in libris Periarthion quasi ipse composuit: maxime inveniri dicuntur. Et idem adversus Vigilantium sic loquitur: Operis mei est et studij multos legere ut ex plurimis diversos flores carpam non tam probaturus omnia quam que bona sint electur. Assumo multos in manu mea: ut a multis multa cognoscam. Origenes hereticus quod ad me: quod illi in plerisque hereticis esse non dubito. Erravit enim de diaboli pena: erravit et de asarum statu et quod his detentus est pater et spiritus sanctus in commentariis Esaię seraphin esse testatur est. Si errasse non diceretur: et hoc quotidie non anathematizarem essem et erroris illius socius. Neque enim ita debemus illius bona suscipere: ut mala quoque suscipere videamur. Ad idem in multis scripturis be

ne interpretat^r est: et prophetarū obscurā
ra differuit: et tam noui q̄ veteris testa
mēti reuelauit maxima secreta. hec ille.
¶ Scdm̄ dubiū erat vtrūq̄ mali angeli
sint in inferno. Et ad hoc r̄sudet dñs Bo
na. dist. vj. ar. ij. q. ij. li. di. cū Alerādro
de ales in. ij. volumine summe. q. xvj.
q̄ locus demonū post lapsum vsq̄ ad
diē iudicij nō est locus subterrane⁹ quē
vocat^r infernū: sed aer caliginosus in
quo generaliter demonū habitat multi
tudo. Atrū autē aliqui detrusi sint in in
fernū: hoc ego nescio nec inuenio deter
minatū a sc̄is. Hoc autē bene credo q̄
aliqui descēdūt ad torquēdas aias fm̄
q̄ habēt inter se deputata maledictio
nis officia. Si etiā in isto aere punian
tur pena ignis diuersi sentiūt diuersa.
Quidā dicūt q̄ sic: licet minus intēse q̄
post iudiciū. Alij autē dicūt q̄ talis pe
na differ^r eis vsq̄ ad iudiciū: et interim
grauē penā suscipiūt: ex eo q̄ sunt in isto
aere caliginoso: q̄ locus in q̄ d̄diti sunt
erat celū empyreū q̄ est luminosum et
est eis locus naturalis ad quē nō pos
sunt amplius reuerti. ¶ Tertiu⁹ dubiū
ppositū est vtrū per scripturas p̄bri
possit q̄ nūq̄ diaboli saluabunt. Et ad
hoc Aug. xij. li. de ciui. dei. c. xxij. indu
cit duas autoritates. Una est xp̄i qui
Mat. xxv. ait: Discedite a me maledicti
in ignē eternū: q̄ parat^r ē diabolo et an
gelis ei⁹. Altera ē autontas Job. Apoc.
xx. di. Diabolus qui seducebat eos: mis
sus est in stagnū ignis et sulphuris: quo
et bestia et pseudoprophete cruciabunt
die ac nocte in secula seculorū. Ex q̄bus
sic Aug. di. Qd̄ ibi dictū est eternū hic
dictū est in secula sc̄lorū. Quibus verbis
scriptura diuina nihil aliud significare
cōsuevit: nisi qd̄ finē nō habet t̄pis. Jō
Aug. audacter in li. de fide ad Petrum
sic loquit: Firmissime crede diabolū
et angelos eius in ignē eternū a xpo esse
mittēdos vbi nūq̄ carebūt pena quam
eis p̄parauit diuina iusticia. Si igit de
us tā dure puniuit angelos: q̄ peccauē
runt: et in malicia sua obstinati perman

serunt: quō securi sunt transgressores
hoies diuinorū p̄ceptorū. O reprobī of
fensores maiestatz diuine: o p̄sumptuo
si et temerarij executores omnium mala
rum affectionum: cur non timetis: cur
non pauescitis: cur deniq̄ non compū
gimini ad comminantem vocez summi
dei. Ipse quidez vt in sermone precedē
ti pater ad vos clamitat. Nisi conuersi
fueritis sicut angelis non peperi: nec
vobis parca sicut angelos a sedibus ce
li eieci: ita vos eicia: sicut illos perpe
tuo cruciandos dānauit: ita et vos dam
nabo. O tremenda iusticia dei cui nul
lus resistere pōt: non hoies: non angeli
spūs potentissimi.

¶ Qualiter iusticia dei dānabit oēs in
fideles: et qd̄ sentiendū est de paruulis:
de p̄bis: et alijs infidelibus. Cap. ij.

¶ Eūdo pponimus cōsiderā
dā terribilē iusticiam dei ex
parte infidelium pctōrū: quos
oēs quotquot fuerunt quot
sunt vel erūt cū infidelitate
mouētes damnationi perpetue depu
tauit. Sciēdū tamen q̄ triplex est infi
delitas.

¶ Prima paruulorū.

¶ Sc̄da p̄borū.

¶ Tertia maliciosorū.

¶ Prima est infidelitas paruulorū: et hec
d̄ fm̄ purā negationem: ex hoc solo q̄
paruuli nō h̄nt fidē: et hec fm̄ Tho. ij.
ij. q. x. ar. j. nō h̄z rōnem pcti: sed magis
pene: q̄ talis ignorātia diuinorū ex pec
cato p̄rimorū parētū secuta est. Jō q̄ cus
tali infidelitate mouent dānant q̄dem
nō p̄pter infidelitatis pctm̄: sed p̄pter
originalē culpā ab illis cōtractā: ita q̄
oēs paruuli sine baptismo mouētes: et
in lege veteri sine alijs remedijs cōtra
pctm̄ originale adhibitis erāt de nume
ro dānatorū. Verūtē de illis dubitari
solet vtrū puniēdi sunt pena materia
lis ignis: qm̄ Aug. de fide ad Petrum
ait: Firmissime tene paruulos q̄ sine sa
cramēto baptismatis de h̄ sc̄lo trāseūt
eterni ignis supplicio sempiterno pu

Feria. IIII. in sexagesima.

niēdos. Et idē in Ench. strariū videt
dicere: Aditissima inq̄t sane eorū erit
pena q̄ prer petri qd̄ originaliter pre-
rūt nullū insup addiderūt. Sz si puni-
rent pena ignis nō esset mitissima. Jō
dicat. d. Bon. in. ij. dist. xxij. ar. ij. q. f.
q̄ quidē arrederēs rigore diuine iusti-
cie: ac iniam qua de hoc em p vno mo-
dico mortali in quo momēanea et q̄si
nulla fuit delectatio cruciat eternalr:
dicūt q̄ paruuli cremabunt igne mate-
riali: longe tñ minus q̄ illi q̄ peccauerūt
perō actuali. Et hoc dicunt sensisse
Aug. cū dixit in Ench. penā paruulorū
esse mitissimā. Et in li. de fide ad petri
ait: Paruuli cruciabunt eterno suppli-
cio. Aditissima em̄ illā vocat nō abso-
lute: sz respectu aliorū. Sz cū valde du-
rū videat q̄ de rā dure tā aspere agat
cū paruulis sic decedētibz: ideo alia ex-
tar positio mitior q̄ magis p̄cordat pie-
tati fidei et iudicio rōnis: q̄ q̄ paruuli
decedētes cū originali culpa carent in-
sticia: et spūsancti grā q̄ est p̄gn̄ here-
ditatis eterne: priuant in eternū visio-
ne dei. Q̄ nō i carne fuit seditas: ideo
ponūtur in loco vili: vt pote infernali.
Sz q̄ nō habuerūt in se actualē dele-
ctationē pcti: nec in spū nec in carne:
id nō sentirūt pene ignis acerbitatē. Et
huic opinioni inheret maḡ in lra et in
tex. Ad dictū Jo Aug. p̄alle. i li. de fide
ad petri dicere possum: q̄ ipse sic locu-
tus est: nō intēdēs dicere q̄ puuli sen-
sibiliter crucient: sed ponit manifestare
voluit penā eorū quātū ad carētiā visio-
nis dei et quātū etiā ad vilitatē loci. Et
hoc valde abūdāter exprimit plus dicēs
et min⁹ volēs intelligi. Nec sine eā sic lo-
quit: Facit em̄ hoc ad extirpādā illam
heresim q̄ dicebat paruulos nulla pe-
na puniri. Vñ sicut in moribz documē-
tū est: q̄ q̄ vult ab vno extremorū pueni-
re ad medium: dz declinare ad aliud ex-
tremū: sicut docet pbs. ij. et h. c. iv. Nō
punient q̄ puuli pena sensus et materia-
lis ignis: sz pena dānt et carētiā visōis
diuine. Vñ aut̄ insit eis. aliqs doz

lor interior satis apud doctos dubiū
est. Quidā em̄ voluerūt dicere q̄ care-
būt cognitione et dolore. Cognitiōe q̄
de erigere dei iusticia: et dolore erigere
m̄ diuina. Iusticia nāq̄ erigit vt nō
des eis post hāc vitā donū aliqd̄ cogni-
tionis qd̄ in hāc vitā nō habuerūt. Vñ
sicut caruerūt cognitiōe fidei ex oī gñe
cognitiōis intellectiue illi qui mortui
sunt an̄ vsum rōnis: sic etiam carebunt
post hāc vitā nec diurnitate t̄pis ad-
discēt. Adia erigit vt nō habeat penas
actualis doloris cū nō habuerūt ma-
culā actualis culpe: et id̄ in isto suo iudic-
cio priuat eos de oī eorū cognitione q̄
p̄nt eis inferre dolore: meli⁹ est em̄ tā-
lia ignorare q̄ scire. Sed q̄ difficile est
intelligere q̄ aīa separata non habeat
vsuz rōnis: et nō cognoscat ea saltē q̄rā
cognitiō est ei naturalr inserta: cum ex
parte corpis impedimētū nō habeat: id̄
aliq̄ aliter opinant. f. q̄ aīe puulorū et ha-
bebūt cognitionē: et habebūt dolorem.
Sciēt em̄ p̄pter quid facte sunt: et sciēt
se ab illo bono merito originalis culpe
esse priuatos: et tñ nō habebunt dolore
q̄ mereat dici vermis: q̄ nō habebunt
remorsum q̄ pdiderint illud bonū pro-
pter p̄pūā negligētā et cōreptū. Et p̄
tāto dolor eorū erit multo mitior q̄ do-
lor adultorū. Sed opinio ista bñ stare
nō pōt: tum p̄pter hoc q̄ dolor ille est
absq̄ patiētia et spe: et ita cū murmure
et desperatione: tum etiā q̄ dolor aīe rez-
duat in carnē. Et si talis dolor ex delib-
beratione p̄cedit nō videtur esse absq̄
actuali obligatiōe. Propterea est tertius
modus dicēdi probabilior et cōmunior:
q̄ aīe paruulorū carebūt actuali dolore
et afflictione: nō tñ carebūt cognitione.
Et hoc pōt satis rōnabiliter intelligi p̄
hūc modū. Decedentes em̄ in solo origi-
nali mediā tenēt inter habētes grām et
culpā actualē. Et qm̄ status retributio-
nis dz r̄ndere statui vite p̄sentis: et i ta-
li statu debēt aīe paruulorū poni: vt q̄si
medium teneant inter beatos et eternis
ignibz cruciatos. Qm̄ ergo beati carēt

malo pene sensibilis: et cum hoc habet dei visionem: damnati e contrario sunt in tenebris et puniuntur pena sensibili. Paruuli secundum ordinem rectum diuine equitatis debent condicere in vno cum damnatis: et in alio cum beatis. Sed non possunt condicere cum beatis in habendo diuinam presentiam: quia tunc in illo condicarent cum damnatis. Presentia enim visionis dei non stat cum pena sensibilis. Sed cum beatis condicant in hoc quod carerent omni afflictione exteriori et interiori, cum damnatis vero in hoc quod priuantur visione dei et lucis corporalis. Paruuli igitur sic diuino iudicio inter beatos et simplices miseris quasi in medio constituti hoc nouerunt. Et cum ex vna parte consideratio generet desolationem: ex altera consolationem: ita equa lance diuino iudicio eorum cognitio et affectio liberantur: et in tali statu perpetuantur: ut nec tristitia deiciat: nec leticia reficiat. Et in hoc mirabilis ostendit ordinem diuine sapientie: quod cuncta nouit suis locis disponere et ad suam gloriam ordinare. Nam sicut in beatis potissime manifestat misericordiam: et in damnatis iustitiam: ita in istis misericordia simul et iustitia. Et ex hoc patet quod non facit deus gratias frustra quas nouit de corpore ante susceptionem baptismatis egressuras. Omnia enim facit deus ad suam gloriam manifestandam. Unde si tu queras quid paruuli faciunt vtrum ad discant vel conferant: vel aliquid opus exerceant: breuiter ego respondeo quod diuine iusticie equitas et immutabilitas in eodem statu quantum ad corpora et quantum ad animas siue ad cognitiua: et quoad effectiua: perpetualiter eos consolidat: ut nec proficiant nec deficiant: nec letent: nec tristitent: sed semper sic uniformiter manent: ut sint materia laudandi diuinum iudicium: quod sic equum et iustum est ut nullum malum relinquat impunitum et nullum bonum irremuneratum et perfectissime teneat medium inter superfluum et diminutum. hec Boetius. Ego autem dico quod difficile est assignare paruulorum damnatorum qualitatem et conditionem. Nobis tamen sufficere debet quod dei iustitia eos perpetuo condemnabit

et in hoc redarguende sunt libidine matres fornicarie et adultere: immo filicide quarum culpa fit septennumero ut vel in utero vel extra uterum paruuli interficiant. O nefandissimum scelus: o detestandum malum: quo fit ut sic simul et corpora perimant. Secunda infidelitas est moralium peccatorum qui secundum rationis regulam vixerunt extolentes virtutes: vitia vero reprobantes: tamen fidem non habuerunt nec implicitam nec explicitam. Qui profecto omnes ex diuina iusticia cum damnatis sunt deputati. Nec durum videri debet ista sentire de sapientibus huius seculi. Quoniam nam ut inquit Paulus ad Romanos. f. Irexcusabiles sunt: quia cum cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt: sed euauerunt in cogitationibus suis: et obscuratum est cor eorum: dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt. Tertia est infidelitas malicioforum: que secundum Thome. ii. q. x. ar. ii. est per contrarietatem ad fidem: quoniam scilicet aliquis repugnat auditui fidei vel ipsam contemnit: et in hoc proprie perficitur ratio infidelitatis que peccatum est mortale. Et in hoc implicati sunt iudei idolatre machometani: et alij contradicentes christiane fidei: quorum procholorum gradus est numerus: omnesque dei iusticia damnabit ad inferos etiam si alia peccata non haberent. Nec valet opinio illorum quibus dicunt vnumquodque in sua fide vel lege ex quo credit eam bonam posse saluari: quia ut scribitur ex de sum. tri. et si. ca. vna est fidelium vniuersalis ecclesia extra quam nullus omnino saluatur. Et de hac Lyranus. xliij. q. f. c. loquitur: Hanc vnam ecclesiam in cantico canticorum spiritus sanctus ex persona christi domini designauerat di. Cant. vi. Vna est columba mea: perfecta mea. Hanc ecclesie unitatem: et beatus Paulus docet: et sacramentum unitatis ostendit di. Unum corpus et vnus spiritus: vna spes vocacionis nostre. Unus dominus: vna fides: vnum baptismum. Ad idem est c. quoniam verus. xliij. q. f. et c. aliud. de conse. di. iij.

Fera. III. in sexagesima. Sermo XI

Qualiter iusticia dei damnabit omnes malos christianos sine penitentia morientes et quare pena eorum grauior erit aliorum.

Cap. iij.

Q^uertio proponimus consideranda acerrima iusticiam dei ex parte christianorum falsorum: quos cum diabolis et infidelibus si in peccato moriantur condemnabit. Et ad clarium intelligendum de illoz damnatione notabimus tria.

Primo verificationem,

Secundo rationem:

Tertio grauationem.

Primo notabimus verificationem. Vnde scilicet verificari potest quod christiani mali cum impunitate morientes saluari non possint. Ad hoc sufficiat audire Augustini libro de fide ad Petrum dei. Firmissime tene et nullatenus dubites: non omnes qui intra ecclesiam catholicam baptizantur accepturos esse vitam eternam: sed eos qui precepto baptismate recte viuunt. id est abstinerunt se a vitijs et concupiscentijs carnis. Regnum enim celorum sicut heretici infideles atque schismatici non habebunt: sic catholici criminosi possidere non poterunt. Et sic animose locutus est Augustinus propter verba christi dei. Mat. vij. Non omnes qui dicunt mihi domine domine intrabunt in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus: et in nomine tuo demonia eiecimus: et in nomine tuo virtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis quod nunquam nouimus. ps. vj. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem. Secundo notabimus rationem quare. scilicet baptizati christiani damnabuntur: cum Mat. vlti. dicat: Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. Et ad hoc respondet Iacobus. q. q. fides sine operibus mortua est. Ideo notanda est illa Ambrosii sententia que ponit. xij. q. v. c. Lauete fratres. Lauete inquit fratres medicum: quod omnes qui amant medicum filij sunt diaboli. Medicum namque est christianum se dicere et opera christi non facere. Medicum non solum in falsis verbis: sed etiam in simulatis confitit operibus. Et ut Augustinus dicit in. iij.

de doctrina christiana. Et sacro unctionis christianorum omnium vocabulum descendit et nomen: quod nomen ille frustra sortitur qui christum minime imitat. Quid mirum igitur si contra malos christianos seuiet iusticia diuina quasi et ipsi criminosis flagitiosis vitijs simi reperiunt. Heu heu non solum de infidelibus sed etiam de christianis dici potest illud prophete ps. xij. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studijs suis non est qui facit bonum. nam baptismate duntaxat excepto temporibus istis deteriora sunt in malis moribus christiani quam in dei sue gentiles. Non est in eis hoc est pro maiori parte in pluribus fides: non religio: non pietas: non reuerentia: non timor: non amor dei: non zelus: non iusticia: non simplicitas: non rectitudo: non veritas: non innocencia: non compassio: non liberalitas: non humilitas: non mansuetudo: non modestia: non continentia: non sobrietas: non pudicitia: non castitas. Quinimmo vbi que regnant vitia contraria: hereses: superstitutiones erronee: crudelitates: irreuerentia ad sacramenta: presumptio: amor seculi: tepiditas: fraudulencia: falsitas: nequicia: auaricia: simonia: superbia: inuidia: odium: incontinentia: lasciuia in omni abominatione: blasphemie: sacrilegia: et homini. O christiani tamen nomine et non re. O christiani omni dolo et malignitate pleni: quo itis: quo itis: quoue speratis ire cum tanta mole vitiorum vestrorum: certe vobis dico quod nisi redieritis ad virtutum semitas et ad penitentiam: habitabitis in inferno: quoniam ut dictum est sic erigit diuina iusticia. Tertio notabimus de damnatione christianorum falsorum grauationem. Nam ceteris paribus grauius in inferno punientur christiani falsi quam infideles damnati. Quod constat exemplo Macharij alexandri: in cuius vita legitur: quod quadam die dum ipse deambularet in heremo reperit caput cuiusdam defuncti: et dum orasset interrogauit cuius caput illud fuerit: et respondit se fuisse pagani cuiusdam. Dixit ei Machab. vbi est anima tua. Respondit in inferno. Cuius requireret si multum in peccatis

Feria. V. in sexagesima. Sermo XII

fundo esset: respōdit q̄ tantū quātū di-
stat celū a terra. Cui Machari: Sūt
ne aliqui pfundiores. Cui ille. Profun-
diores sunt omnibus falsi ch̄stiani q̄
ch̄risti sanguine redēpti: et sacro bap-
tismate mundati: tot beneficia parui pen-
dunt. Sollicite ergo curremus omnes
errata corrigere de peccatis que commi-
simus dum facultas adest: dūz tempus
datur veram agere penitentiam: vt sic
euadamus mortem gehenne a qua nos
liberet benedictus deus dei filius ch̄-
stus iesus: qui est benedictus in secula
seculorum. Amen.

¶ Feria quinta post dominicam in sexa-
gesima de grauitate pene damnatorū:
contra illos qui dicūt leui cruciatu ter-
reri damnatos. Sermo. xij.

Cruciabuntur

die ac nocte in secula se-
culorum. Scribunt hec
verba Apoc. ix. c. Satis
dura et insensibilia sunt
corda illorum qui non pauescunt: nō ti-
ment neq̄ mouentur ad vocem terribi-
lis iusticie dei: cui profecto nulla creatura
resistere: nec in minimo q̄dem
pōt. Nā lz in superioribus multa dicta
sunt de illa: tñ adhuc nōnulla occurrūt
declarāda: q̄bus merito cōpūgi d̄z vni-
uscuiusq̄ pctōis mēs ercecata. Nō lo-
quimur somniū: nō recitamus fabulas
cū narramus seueritatē iustissimi et oi-
potētis dei: q̄ oīm iniquitatū asperrimus
vltor est. Fecirco cum timore audiēda
sūt eloq̄a diuinay scripturarū q̄ p emē-
datōe n̄ra manifestāt nobis q̄ grauis
et dura erit dānatorū pena: de q̄bus d̄z
in themate: q̄ cruciabunt i penis atro-
cissimis p̄ infinita secula.

¶ In q̄bus v̄bis de grauitate pene dā-
natorū assignabimus triplicē rōnē,

Prima d̄z localitatis.

Sec̄da horribilitatis.

Tertia eternitatis.

¶ Q̄ grauissima erit dānatorū pena p̄-
pter horribiles cōditiones inferni: et de

inferni veritate et qualitate. Cap. s.

Prima rō quare grauissima
est dānatorū pena d̄z localita-
tis. Nā cōcludent in loco sa-
tis inepto. s. in inferno: i quo
tres sunt penales cōditiones: videly

Prima d̄z vilitatis.

Sec̄da tenebrositatis.

Tertia paupertatis.

¶ Prima penalis cōditio inferni et loci
dānatorū d̄z vilitatis. Est infernus loc-
cus vilitissimus in cētro terre velut car-
cer dānatorū a deo sapiētissimo ordina-
tus. Neq̄ fictio est sicut Tullius inue-
ntuarū in Lactinā li. iij. videt asserere.
Et inqt aliq̄ fomido improbis esset
posita apud inferos: antiq̄ supplicia im-
pys cōstituta esse voluerūt. In q̄bz ver-
bis quasi videt innuere q̄ ad terrorem
impiorū sapiētes fide de inferis sunt lo-
cuti. Sed talē errorem elimināt et destru-
unt maxime tria q̄bus p̄bat inferni ve-
ritas merito cū timore ercogitāda.

Primū est theologicalis rō.

Sec̄da scripturay cōfirmatio.

Tertiū fidei cōfessio.

¶ Primū qd ostēdit inferni veritatē est
theologicalis rō. Nam vt colligit ex di-
ctis seti Tho. Rich. de media villa. ar.
ij. q. ij. in. iij. di. xliij. et san. Bon. vbi. s. 2.
q. s. Sicut se habet misericordia dei ad
electos: ita se h̄z eius iusticia ad repro-
bos et malignos: sed misericordia dei p̄-
parauit electis locū delitiosum et ame-
nū celū. s. empyreum in quo eternaliter
p̄manebūt: ergo iusticia preparauit res
probris et malignis locū vilitissimū et hor-
redū in q̄ eternalr cruciabūtur. Ista rō
fundat sup dictū Aug. q. xij. li. de ciui-
dei. c. xij. ait: Dido est parū disparitūq̄
rerū sua cuiq̄z loca tribuēs dispositio. et
li. v. ibidē. c. ix. di. Deus nihil inordinas-
tum relinquit. Ergo vnicuiq̄z rei locus
tribuit suo pōderi cōuenientē. Sed qd
est pōdus in corpōibus est amor in spi-
ritib⁹ et creaturis rōnalib⁹. Vñ idēz Au-
gu. xj. li. de ci. dei. c. xxvij. inqt: Fra cor-
p⁹ pōdere sic ai⁹s amore fert. et. xij. li.